

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa M. W.

przeciwko B. P.

o rozwód,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 listopada 2020 r.,

na skutek wniosku pozwanej o przekazanie sprawy prowadzonej

przez Sąd Okręgowy w W. (sygn. akt II C (...))

do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

**odmawia przekazania sprawy innemu Sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Pozwana B. P. w piśmie z dnia 21 września 2020 r. wystąpiła z wnioskiem o przekazanie sprawy IIC (...) o rozwód z powództwa M. W., prowadzonej przez Sąd Okręgowy w W. do innego sądu równorzędnego. W uzasadnieniu wskazała, że sędzia referent i inni sędziowie tego Sądu są wyłączeni z mocy ustawy. Prezes Sądu Apelacyjnego w (...), Prezes Sądu Okręgowego w W. i sędziwie podlegli tym prezesom są pozwanymi w sprawach cywilnych o zapłatę zainicjowanych przez nią w związku z czynnościami podejmowany w tej sprawie. Ponadto, Prezesi i

sędziowie są pozwanymi w sprawach o ochronę dóbr osobistych w związku z czynnościami podejmowany w tej sprawie oraz w sprawie II C (...). Oprócz tego sędzia referent jest oskarżonym w związku z czynnościami podejmowanymi w tej sprawie.

Wniosek został ponowiony w piśmie z dnia 21 października 2020 r. Z kolei w piśmie z dnia 28 października 2020 r. pozwana wymienia sprawy ze wskazaniem, w odniesieniu do niektórych z nich, sygnatur, które wytoczyła przeciwko sędziemu referentowi Sądu Okręgowego w W. i innym sędziom ze sprawy rozwodowej oraz o unieważnienie małżeństwa (II C (...)), a także przeciwko Prezesom Sądu Apelacyjnego w (...) i Sądu Okręgowego w W.. Podniosła również, że przeciwko referentowi w tej sprawy został wniesiony akt oskarżenia m.in. o czyn z art. 231 k.k., oraz że toczy się śledztwo w sprawie przekroczenia uprawnień przez sędziów Sądu Okręgowego w W. w związku z działaniami w sprawie II C (...) i II C (...).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszym rzędzie należy wyjaśnić, że z wnioskiem o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 44¹ k.p.c. może wystąpić także strona. Ograniczenia w tej materii nie stanowi paragraf drugi tego artykułu, który przyznaje uprawnienie do wystąpienia z takim wnioskiem sądowi prowadzącemu sprawę, jednak treść tego przepisu nie pozwala na przyjęcie, iż z takim wnioskiem może wystąpić wyłącznie sąd (por. np. art. 44 § 2 k.p.c. i art. 44² k.p.c.).

Wprowadzony z dniem 7 listopada 2019 r. przepis art. 44¹ k.p.c. (art. 1 pkt 14 w zw. z art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustawy, Dz. U. poz. 1469 ze zm.) swoim celem i funkcją odpowiada regulacji znanej w kodeksie postępowania karnego (art. 37).

Zgodnie z powołanym przepisem, Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. W uzasadnieniu do projektu nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego wskazano, że względ na dobro wymiaru sprawiedliwości

będzie uzasadniał zmianę na tej podstawie prawnej właściwości sądu, w tych wszystkich przypadkach, gdy ma miejsce zagrożenie dla postrzegania konkretnego sądu przez lokalną społeczność jako bezstronnego organu wymiaru sprawiedliwości (np. gdy uczestnikiem sprawy jest osoba należąca do lokalnych elit władzy lub biznesu, gdyż osoby takie zazwyczaj mają tak szerokie więzy oficjalne i towarzyskie, że lokalna społeczność przyjmuje za oczywiste istnienie tego rodzaju więzi również z sędziami i pracownikami sądu - niezależnie od sytuacji rzeczywistej; ponadto przesłanka dobra wymiaru sprawiedliwości, jako podstawa przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu wystąpi, gdy stroną będzie pracownik lub sędzia miejscowego sądu).

Na gruncie art. 37 k.p.k. Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż przez pojęcie „dobra wymiaru sprawiedliwości” należy rozumieć w szczególności potrzebę ukształtowania w opinii społecznej przekonania o obiektywnym działaniu sądów i zachowaniu bezstronności w rozpoznaniu każdej sprawy (zob. postanowienia z dnia 14 czerwca 2018 r., III KO 54/18, nie publ., z dnia 25 lutego 2003 r., V KO 3/03, nie publ.), a także sytuację, w której mogą wystąpić okoliczności wpływające na swobodę orzekania lub stwarzające przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy w sposób obiektywny (por. postanowienia z dnia 13 lutego 1982 r., IV KO 9/82, OSNKW 1982, nr 6, poz. 33, z dnia 19 grudnia 2006 r., II KO 68/06, OSNwSK 2006, nr 1, poz. 2493).

Wzgląd na dobro wymiaru sprawiedliwości uzasadnia więc zmianę właściwości sądu jedynie w wypadkach wyjątkowych i dlatego wskazany przepis nie upoważnia do rozszerzającej jego wykładni. Chodzi zatem o społeczny osąd sądu w społeczeństwie, a nie zaś o ogólne niezadowolenie jednego z uczestników postępowania, tym że sprawa jest prowadzona w danym sądzie, niezgodnie z jego oczekiwaniami.

Dlatego przytoczone przez pozwaną okoliczności na pozwalają na taką kwalifikację, która uzasadniałaby przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu. Wniosek o przekazanie sprawy sądowi równorzędnemu dotyczy sprawy, której stroną nie jest którykolwiek z sędziów Sądu Okręgowego w

W., względnie pracownik tego Sądu. W konsekwencji, z perspektywy tej sprawy, wystarczająca jest instytucja wyłączenia poszczególnych sędziów.

jw